

→ zodat hun larven ervan kunnen eten. De meeste insecten zijn niet zo kieskeurig als het om nectar gaat: dat halen ze ook uit inheemse tuinplanten als de vlinderstruik. Maar als waardplant is zo'n exotische tuinplant vrijwel nutteloos. En zonder waardplanten kunnen insecten zich niet voortplanten. Zo heeft het icarusblauwtje, een vlindersoort, hop en (rol)klaversoorten nodig om te kunnen overleven." Waardplanten zijn voor 99 procent inheems.

Ferguson: "Elke plant heeft afweerstoffen om vraat te voorkomen. Insecten hebben tijd nodig om zo te evolueren dat ze die stoffen kunnen eten zonder er last van te hebben. Op de Amerikaanse eik, een exoot, vind je nu dertien soorten insecten die er gebruik van maken. Die boom is hier al 200 jaar. Zo lang heeft het dus geduurd voordat insecten de afweerstoffen hebben kunnen overwinnen." Ter vergelijking: op een inheemse eik leven meer dan 450 insectensoorten.

Ook in de afbraakcyclus zijn inheemse planten belangrijker dan exoten. Ferguson: "Rupsen en larven die blaadjes eten, maken gaatjes. Die blaadjes zijn makkelijker af te breken als ze eenmaal op de grond zijn ge-

vallen, dus dat is goed voor het bodemleven. Het blad van de Amerikaanse eik is nauwelijks aangevreten als het naar beneden valt en wordt dus moeilijker verteerd. Bovendien poepen al die rupsjes en larfjes uitwerpselen uit en dat is weer bemesting van de bodem."

Natuurherstel

We zeiden eerder al: het toverwoord is verscheidenheid, en die verscheidenheid is in Nederland ver te zoeken. Er is dus werk aan de winkel. De zaden van het Levend Archief zijn niet alleen een back-up voor de natuur maar kunnen ook worden ingezet bij natuurherstel, zodat verdwenen soorten kunnen terugkeren. Schaminée: "Bij natuurherstel luistert het heel nauw met welke soorten je aan de slag gaat en welke soorten een zetje

in de rug verdienen. We kijken of we de aanwezige populatie kunnen uitbreiden of, zo nodig, herintroduceren. Een voorwaarde is dat de soort daar vroeger voorkwam maar niet uit zichzelf kan terugkomen. Nu is dat met de versnipperde natuur in Nederland vaak het geval. Planten zijn weinig mobiel, ze zijn afhankelijk van vogels, water of kuddegrazers die de zaden in hun vacht meenemen. Bovendien is er niet genoeg aaneengesloten natuur, dus die transportmethodes werken niet meer voldoende." En dan moet ook de standplaats, dus het milieu waar de zaden worden ingezaaid, op orde worden gebracht. Door bijvoorbeeld de stikstofrijke bovenste grondlaag af te plaggen of de grondwaterstand te verhogen.

Schaminée begrijpt niet dat dit belangrijke werk vooralsnog door stichtingen en vrijwilligers moet worden uitgevoerd: "Eigenlijk is het van de zotte dat de centrale overheid dit nog niet op zich heeft genomen. De afspraken hiervoor zijn al 30 jaar geleden gemaakt, het is in ons eigen belang en de urgentie is groot." Samen met Nils van Rooij en schreef hij eind vorig jaar een rapport waarin duidelijk naar voren komt waar de verantwoordelijkheid ligt: bij het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. Dat besef is inmiddels ook doorgedrongen in Den Haag, ambtenaren zijn aan het bestuderen hoe ze hier het best vorm aan kunnen geven. Is er kans dat het Levend Archief in de toekomst financiering krijgt vanuit het ministerie? Schaminée heeft goede hoop. "Als we snel groen licht krijgen, kunnen er hopelijk meer plantensoorten behouden blijven. Niet alleen in de vriezer van het Levend Archief, maar ook in het landschap." □

"Planten zijn afhankelijk van vogels, water of kuddes grazers"

Rolklaver

Biggenkluid

Jan-Willem van der Weij (62)
Is: Lerarenopleider Nederlands
Missie: Burgers niet meer laten meebetalen aan fossiele industrie

Waarom heb je bezwaar gemaakt tegen je belastingaanslag? "Toen ik voor het eerst over de belastingstaking hoorde, vond ik dat vrij heftig klinken. Maar ik realiseerde me al snel dat het een hele gerichte en concrete actie is: je maakt alleen bezwaar tegen de 5 procent van de overheidsuitgaven die naar de fossiele industrie gaat. In mijn bezwaarschrift heb ik gewezen op de wetenschappelijke consensus dat het gebruik van fossiele brandstoffen zo snel mogelijk omlaag moet."

En? Is je bezwaar geaccepteerd? "Ik ontving vrij snel een afwijzing. Daarin stond dat de Belastingwet niet voorziet in deze mogelijkheid. En dat daarover jurisprudentie uit de jaren 80 bestaat, toen veel mensen bezwaar maakten tegen de uitgaven aan defensie. Ik ben daarop in beroep gegaan, want zo'n formele afwijzing maakt bij mij iets los van: hé, wacht eens even. Ik heb toen een heel betoog geschreven waarin ik onder andere refereer aan het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens. Door de fossiele industrie te steunen ondermijnt de overheid het recht op leven en het recht op veiligheid."

Je beroep is nog niet behandeld. Ga je ondertussen dit jaar opnieuw bezwaar maken? "In principe wel, en ik hoop dat veel meer mensen dat doen. Het is best laagdrempelig, op de website staat precies hoe je het aan kan pakken. Voor mij is deze manier van actievoeren een mooie aanvulling op het meedoen aan demonstraties. Ik vind het leuk om hier helemaal in te duiken. En ik ben ook echt boos. Zelf probeer ik op allerlei manieren milieubewust te leven, en ondertussen frustreert de overheid die inspanningen. Ik wil mij daar niet bij neerleggen."

"Door de fossiele industrie te steunen ondermijnt de overheid het recht op leven en veiligheid"